

Vergaderjaar 1992-1993

22 694

Aanwijzing van documenten dienende ter vaststelling van de identiteit van personen alsmede aanwijzing van enige gevallen waarin de identiteit van personen aan de hand van deze documenten kan worden vastgesteld (Wet op de identificatieplicht)

Nr. 10

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 10 maart 1993

Vreemdelingencirculaire

Zoals laatstelijk toegezegd in de memorie van antwoord betreffende het voorstel van Wet op de identificatieplicht (Kamerstukken II 1992-1993, 22 694, nr. 6, blz. 9, onderdeel F.), leg ik u hierbij in concept voor de voorschriften ter uitvoering van het in dit wetsontwerp voorgestelde artikel 19, eerste lid, van de Vreemdelingenwet (zie bijlage). Hierin wordt aangegeven hoe **de voorgenomen intensivering van het binnenlands vreemdelingtoezicht** concreet vorm dient te krijgen. Uitgangspunt is dat het toezicht doelmatig moet zijn in die zin dat het is gericht op situaties waar de kans op confrontatie met illegaal verblijf reëel is. Daartoe is aansluiting gezocht bij de situaties, zoals die zijn aangegeven in het rapport van de Commissie Binnenlands Vreemdelingtoezicht (de zg. Commissie Zeevalking). In het bijzonder is rekening gehouden met de nadrukkelijke aanbeveling van de commissie dat bij de uitoefening van vreemdelingtoezicht «iedereen die zich op de betrokken lokatie bevindt, daadwerkelijk wordt gecontroleerd en er door de politie geen subjectieve, discriminatoire voorselectie wordt gemaakt.»

Over deze aanpassing van de Vreemdelingencirculaire 1982 ben ik in overleg getreden met het Coördinerend Politie Beraad, het Landelijk Bureau Racismebestrijding en het Nederlands Centrum Buitenlanders, zoals aangegeven in de memorie van antwoord (blz. 19, onderdeel F.6.). Mede gelet op de fase waarin de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel zich bevindt, hebben het LBR en het NCB de voorkeur eraan gegeven om hun commentaar rechtstreeks ter kennis van de Kamer te brengen.

Overigens wordt momenteel een algehele herziening van de Vreemdelingencirculaire 1982 voorbereid, die gelijktijdig met de beoogde inwerkingtreding van het voorstel van Wet tot wijziging van de Vreemdelingenwet en het Wetboek van Strafrecht (22 735) op 1 januari 1994 van

kracht zal worden. Bij deze herziening worden uiteraard ook de andere wijzigingen die noodzakelijk zijn in verband met de bijgaande aanpassing, meegenomen.

In verband met de schrapping van de afzonderlijk gesanctioneerde draagplicht voor vreemdelingen (artikel 11 van het voorstel van Wet op de identificatieplicht) wordt thans een aanpassing van het Vreemdelingenbesluit (Stb. 1966, 387) voorbereid.

In het voorstel van wet tot wijziging van de Paspoortwet (Kamerstukken II 1992-1993, 22 973 (R 1456), nr. 2) wordt in de artikelen 34, vierde lid, en 36, tweede lid, geregeld dat iedere Nederlander vanaf de leeftijd van twaalf jaren kan beschikken over een identiteitsdocument. Op gelijke wijze zullen vreemdelingen vanaf de leeftijd van 12 jaren over een document moeten kunnen beschikken waaruit hun identiteit, nationaliteit en verblijfsrechtelijke positie blijkt (artikel 1, eerste lid, onder 2, van het voorstel van Wet op de identificatieplicht). Daartoe wordt het Voorschrift Vreemdelingen aangepast. Bezien wordt thans op welke wijze deze categorie minderjarigen met een minimum aan lasten in het bezit van een verblijfsdocument kan worden gesteld.

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

In de Vreemdelingencirculaire zal in het hoofdstuk over «Toezicht» de volgende tekst worden opgenomen:

Toepassing artikel 19 Vreemdelingenwet

Op grond van artikel 19 Vw. zijn de met de grensbewaking of het toezicht op vreemdelingen belaste ambtenaren bevoegd personen staande te houden om de identiteit, de nationaliteit en – bij een niet-Nederlandse nationaliteit – de verblijfsrechtelijke positie vast te stellen. Deze bevoegdheid betreft personen ongeacht hun nationaliteit, aangezien pas door deze identiteitscontrole blijkt of de betrokkene vreemdeling is. In artikel 19 Vw. worden geen specifieke documenten aangewezen waarmee aan de bedoelde verplichting kan worden voldaan. Maar wel kan de staande gehouden persoon worden onderworpen aan dwangmiddelen om de identiteit op andere wijze vast te stellen dan door het ter inzage geven van een geschikt document (art. 19, leden 2 en 4 Vw.; het overbrengen naar een plaats bestemd voor verhoor en onderzoek aan kleding of lichaam of doorzoeken van bagage).

Deze dwangmiddelen kunnen steeds terstond worden toegepast ten aanzien van personen die niet op eerste verzoek een identiteitsbewijs kunnen laten zien waaruit de identiteit, de nationaliteit en, in geval van vreemdelingschap, de verblijfsstatus blijken. De documenten waarmee een vreemdeling zijn verblijfsstatus kan aantonen, worden elders in dit hoofdstuk opgesomd.

Ongerichte uitoefening van binnenlands vreemdelingentoezicht is niet doelmatig. Het toezicht moet zich daarom uitsluitend richten op de bestrijding van illegaal verblijf, met een minimum aan hinder voor legale vreemdelingen en voor personen met de Nederlandse nationaliteit. Om redenen van doelmatigheid dient dit toezicht plaats te vinden in concreet omschreven situaties waarin de kans op confrontatie met illegaal verblijf reëel is. Deze situaties zijn de volgende:

A. Toezicht op basis van concrete aanwijzingen over illegaal verblijf

Functionarissen die met het toezicht op vreemdelingen zijn belast, kunnen concrete aanwijzingen krijgen dat zich op een bepaalde plaats of in een bepaalde ruimte een of meer illegale vreemdelingen ophouden. Deze aanwijzingen kunnen van uiteenlopende aard zijn: informatie van andere overheidsinstanties (bijv. de Bevolkingsadministratie, de Dienst Inspectie Arbeidsverhoudingen of de Gemeentelijke Sociale Dienst), aanwijzingen uit eigen onderzoek van de politie naar aanleiding van signalen uit de eigen organisatie of van derden, ervaringsgegevens van de politie wegens eerdere constatering van illegaal verblijf of illegale arbeid. Bij controle op grond van een concrete aanwijzing over illegaal verblijf moet alle betrokkenen die zich op die bepaalde plaats of in die bepaalde ruimte bevinden, dus ook degene ten aanzien van wie geen concrete aanwijzing bestaat dat hij hier illegaal verblijft of illegaal werkt en ook degene die zegt Nederlander te zijn, worden gevraagd zich te identificeren. Jegens degene die zijn identiteit niet behoorlijk kan aantonen, is nader onderzoek geboden om de gevraagde gegevens op andere wijze te kunnen achterhalen of te verifiëren. Voor dit nadere onderzoek, dat mede kan omvatten de toepassing van de bijzondere maatregelen ter identificatie, bedoeld in artikel 19 Vw., moeten in de GBA de persoonsgegevens worden nagetrokken.

Komt de betrokkene niet voor in de GBA of komt hij wel voor in de

GBA, maar blijkt hij een vreemdeling te zijn bij wie op de persoonslijst de verblijfsrechtelijke aantekening ontbreekt, dan zal via de vreemdelingen-dienst controle op de verblijfsstatus moeten plaatsvinden. In beide gevallen kunnen de maatregelen van toezicht in het Vreemdelingenbe-sluit jegens de betrokkene worden toegepast, met als sluitstuk ten aanzien van verwijderbare vreemdelingen, de conservatoire maatregel van vreemdelingenbewaring met het oog op zijn uitzetting.

B. Toezicht in verband met verstoring van de openbare orde

Bij de handhaving van de openbare orde gaat het in het bijzonder om politieoptreden teneinde gedragingen of situaties te voorkomen of te beëindigen die de veiligheid, de volksgezondheid of de rust in de gemeente bedreigen. Te denken valt aan de overlast van druggebruik, overlast in en rondom het openbaar vervoer, brandgevaarlijke of onhygië-nische situaties, geluidsoverlast, burenruzies, enz. Indien in deze gevallen de politie mede optreedt ter strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, vindt identiteitscontrole plaats als aangegeven onder C. Treedt de politie uitsluitend op ter handhaving van de openbare orde en mag op grond van concrete aanwijzingen worden aangenomen dat een of meer vreemdelingen betrokken zijn bij de ordeverstoring, dan moet, indien dit gezien de omstandigheden mogelijk is, de politie op grond van de uitoefening van de toezichttaak ingevolge artikel 19 Vw. identiteit, nationaliteit en, in geval van vreemdelingschap, verblijfsstatus contro-leren. Een concrete aanwijzing kan in deze gevallen zijn de verklaring van de betrokkene dat hij vreemdeling is, kentekens van voertuigen, de aard van het pand waar de ordeverstoring plaatsvindt, enz. In een dergelijke situatie moet iedereen die bij de ordeverstoring is betrokken, dus ook degene ten aanzien van wie geen aanwijzing bestaat dat hij vreemdeling is of degene die zegt Nederlander te zijn, worden gevraagd zich te identi-ficeren. Ten aanzien van degene die zijn identiteit niet behoorlijk kan aantonen, is nader onderzoek als bedoeld onder A geboden om de gevraagde gegevens op andere wijze te achterhalen of te verifiëren.

C. Toezicht ten aanzien van personen die worden verdacht van een strafbaar feit

Een persoon die in aanraking komt met de politie wegens verdenking van enig strafbaar feit, wordt naar zijn identiteit gevraagd. Ten aanzien van de verdachte die zijn identiteit niet behoorlijk kan aantonen, is nader onderzoek geboden om de gevraagde gegevens op andere wijze te achterhalen of te verifiëren. Immers, de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde kan door middel van verdere opsporing en vervolging uitsluitend worden geëffectueerd, indien de verdachte kan worden bereikt. Met het oog op deze bereikbaarheid zullen voor dit nadere onderzoek, dat mede kan omvatten de toepassing van de bijzondere maatregelen ter identificatie van een anonieme verdachte, in de GBA de persoonsgegevens moeten worden nagetrokken. Daarna dient ten aanzien van deze verdachte mede de onder A aangegeven procedure te worden gevolgd om het strafvorderlijk traject naar behoren te kunnen doorlopen.